

Elméleti mechanika beadandó feladatok

1. feladatsor

2005. június 17.

1. Vizsgáljuk a $V(x) = -V_0 \cos\left(\frac{2\pi}{\lambda}x\right)$ potenciállal megadott rendszert $E = V_0$ esetén. Adjuk meg az $x(t)$ függést és a $v(x)$ trajektóriát!

2. Egy L hosszúságú elhanyagolható tömegű merev inga végére egy M tömegű testet rögzítünk, illetve azt egy D direkciós állandójú ideális rugóval a rúd függőleges helyzetében függőlegesen a padlóhoz kapcsoljuk. A rugó a függőleges helyzetben nyújtatlan, l_0 hosszú. Mekkora a kis szögű rezgés periódusideje? Adjuk meg a $T(E)$ függést az első nemeltűnő rendig tetszőleges M , L , l_0 és D esetén!

3. Egy m tömegű E energiájú részecske egydimenziós mozgást végez egy potenciálvölgyben. A potenciálvölgy minimumától jobbra a V potenciálfüggvény V' deriváltja pozitív. A minimumhelytől balra V -nek az $x = a$ helyen maximuma vagy inflexiós pontja van. Milyen törvény szerint tart a mozgás periódusideje ∞ -hez, ha $E \rightarrow V(a)$; feltéve, hogy

$$V^{(k)}(a) = 0, \quad k \leq n \quad V^{(n+1)}(a) < 0. \quad (1)$$

($V^{(k)}$ a V k -adik deriváltját jelöli.) Ha csak annyit tudunk V -ről, hogy a -ban nem tűnik el az összes deriváltja, milyen hatványfüggvénnyel becsülhetjük felülről a periódusidő divergenciáját?

4. Vizsgáljuk a $V(r) = -\frac{k}{r} \exp(-\alpha r)$ centrális potenciáltérben való mozgást! Milyen pályák alakulhatnak ki? Mely körpályák lesznek stabilak?

5. A síkon egy m tömegű testre egy $\mathbf{f}$ radiális erőmező hat, $\mathbf{f}(r, \varphi) = f(r, \varphi) \frac{\mathbf{r}}{r}$. Mutassuk meg, hogy ha egy m tömegű, J impulzusmomentumú részecske az $r(\varphi)$ pályagörbét futja be, akkor

$$f(r, \varphi) = \frac{J^2}{mr^4} \left[\frac{d^2 r}{d\varphi^2} - \frac{2}{r} \left(\frac{dr}{d\varphi} \right)^2 - r \right]. \quad (2)$$

Ennek ismeretében reprodukáljuk a potenciálra kapott eredményünket, amit a centrumon átmenő, R sugarú körön mozgó m tömegű, J impulzusmomentumú részecske esetén kaptunk!

Legyen

$$r(\varphi) = \frac{p}{1 + \varepsilon \cos(\beta\varphi)}. \quad (3)$$

Adjuk meg $f(r, \varphi)$ -t! Milyen kapcsolat van p, ε, β és a J impulzusmomentum között, ha f nem függ J -től? Milyen ez a kapcsolat, ha még azt is megköveteljük, hogy az erőter centrális legyen, azaz $f(r, \varphi) = f(r)$?

Béri Benjámín, Eisler Viktor, Kocsis Bence